

吐鲁番速写

顾生岳

TURPAN TEZ SIZMILIRIDIN

新疆人民出版社

吐鲁番速写

TURPAN TEZ SIZMILIRI N

顾 生

GU SENG

新疆人民出版社

XINJIANG HƏLK NƏXRİYATI

吐鲁番速写

新疆人民出版社编辑出版

新疆新华书店发行 新疆新华印刷厂印刷

787×1092毫米20开本 3.2印张 印数: 1—15000

1980年10月第1版 1981年2月第1次印刷

统一书号: M8098·425 定价: 1.20元

出版说明

浙江美术学院副教授、中国画系主任顾生岳，一九七九年秋冬之际曾来新疆吐鲁番、库车等地写生，画了大量速写。这些作品生动地表现了吐鲁番、库车等地维吾尔族丰富的生活形象。他的速写造型准确，融会了中国画笔墨和西洋画结构的精萃，并能刻划出人物的性格特征。现从中选出五十七幅（大部分为吐鲁番所作，包括小部分库车及途中速写）编成这本《吐鲁番速写》，供读者欣赏和研究参考。

NƏXRIYATTIN

Zhejiang gūzəl sən'ət institutining dotsenti, Zhongguoqə rəsim pakulteti-ning zhureni yoldax Gu Shengyue 1979 - yili Xinjiangqa kelip, yaz wə küzlərdə Turpan, Kuqar katarlik jaylarqa berip tez sizma rəsimplərdin köpləp sizdi. Bu rəsimplərdə Turpan, Kuqar katarlik jaylardiki Uyqurlarning bay məzmunağa igə turmuxi janlik sürətlən'gən. U rəsimplərdə obrazlarni əynən ipadiləp, Zhongguoqə rəsim bilən qərpqə rəsimplər kurulmilirining jəwhərlirini muwəppəkiyətlilik birləxtürgən həm obrazlarning haraktir - alahidiliklirini enik ipadiləp bərgən. Okuquqilarning kerüxi, tətqiq kilixi wə paydilinixliri üqün u rəsimplərdin əllik yəttə parqini talliwelip (köpi Turpanda, bir kısmi Kuqar bilən səpər üstidə siziləp) «Turpandiki sizma rəsimplər» digən toplamni nəxr kilduk.

在瞬间，描绘生活真实的美

润 棠

生活速写是画家创作过程中搜集生活素材的一种手段，是生活的记录。它可以是塑造艺术形象的半成品，又可以成为供读者欣赏的作品。近年来画家们在深入生活的基础上，运用各种各样的表现手段，反映绚丽多姿的生活，优秀感人的速写不断涌现。画家顾生岳擅长中国画，也擅长于速写。最近，画家到新疆吐鲁番、鄯善、库车一带深入生活，画了大量速写，内容充实，形象传神，技巧熟练。可以预期，它将受到读者们的喜爱和欢迎。

十九世纪的法国大雕刻家罗丹曾说过：“在艺术中，有性格的作品，才算是美的。”长期以来，画家顾生岳就是孜孜不倦地在速写中追求表现人物各种各样的性格。力求在瞬间捕捉稍纵即逝反映人物内心特征的神态。这就要求画家在生活中别具慧眼，有敏锐的观察力。画家在自己没有感受认识，没有掌握对象的神态特征之前是不轻易下笔的。他说：“不这样做，就不可能达到传神。”我们知道，下笔之先。先要做到胸有成竹，熟悉于心，然后才能下笔纵横，一挥而就。所以，在画家的生活速写中形象多是千姿百态，个性鲜明的。速写集中的塔吉克族牧人就是这样的作品之一。炯炯有神的目光，黝黑的肤色，脸上层层粗糙深刻的皱纹的刻划和仰视的角度，瞭望的姿态的处理，表达了长期生活在帕米尔风雪高原牧人刚毅敏锐的性格。值得注意的是，画家不仅是表现人物的外表美，往往更热衷于揭示一些貌似平常而内心纯洁，情操高尚的人物的精神美。速写中小阿依古丽的面貌似乎平常，微抿的小嘴，腼腆的眼神具有孩子们的天真稚气。但是画家通过朴素简单的衣着，特别在圆嫩的小脸蛋上保留几笔皴擦，显示略带风霜之感，塑造了孩子纯朴憨厚，勤劳和善的气质。有些外表漂亮，衣着时髦的孩子会惹人喜欢，而小阿依古丽更可能引起我们内心的疼爱。实际上，在生活的海洋中，人物的形象、个性是丰富多样的。人们的神情有喜悦的也有悲哀的，性格有开朗的也有忧郁的。画家顾生岳在这方面是有所探讨的。例如双手插袋的姑娘带着一付冷若冰霜的神情；另一张速写，龟兹老汉显露出一种不可捉摸的神气。象这样的速写作品在集中并不少见。可以说，真实深刻地反映人物的性格，力求“形神兼备”是画家的一个十分显著的特点。

画家在速写上的另一特点是追求形象的生动性。画家主张“要活画不要死画”。他喜欢在市集、街道、车站、广场等地直接进行写生。他千方百计说服生活模特保持原来的姿态。有的靠在车上，有的倚在包上或坐在地上。还经常让对象谈话，使之保持自然的神态。速写中库车老大爷的微笑，鄯善姑娘会说话的眼睛，活跃开朗的少妇等等都画得生气勃勃，使我们如见其人，使人感到“充满了真正的生活气息”▲。

画家也十分重视艺术的表现形式。他在观察对象的同时，也考虑到如何概括和用笔。在画双手插袋的姑娘时，为了衬托她倔强自信的性格，用笔浑厚有力，奔放连绵。而以十分简练的手法处理头巾和外衣，突出了咄咄逼人的眼神。而在龟兹老汉的形象中，画家使用遒劲粗短的笔触去画与胡子连成一片的帽子和大衣，形成大片的灰调子。在阴影中突出了高高的鼻梁和深凹而发光的眼睛。由于用笔转折有力，气脉不断，不但取得了质感、运动感，而且渲染了一种浑然一体的气势，获得符合人物特点的节奏感。由于画家技法高度的熟练，融会了中国画笔墨和西洋画结构的精萃，富有民族特色，也具有个人的风格，所以，当我们读这本速写集子时，既得到生活上的启发，也取得美的享受。

画家顾生岳以他善于以形写神和高度熟练的速写技巧，创造出丰富多采、生动感人、形神兼备的艺术形象。丰富了我们的精神世界。可以期望，在画家未来的实践探索中，将取得更丰硕的成果。

TURMUXNING ƏYNƏN GÜZƏLLIGINI TEZ SÜRƏTLƏX

Run Tang

Turmuxtin tez sizma rəssamlarning ijadiyət jəryanida turmux ham matiriyallirini yiqixniki bir hil wastisi, xundakla turmuxning hatirisi. U badii obraz yaritiloqan yerim pixxik məhsulat həm kitaphanlarni hozurlanduridioqan əsər. Yekinki yillardin buyan rəssamlar turmuxka qongkur qekkən asasta yangzimu - yangza ipadiləx wastilirini kollinip güzəl wə kəp kərünüxlük turmuxni əks əttürdi, kixini hayajanlanduridioqan tez sizmilar üzlüksiz məydanəqə qikmakta. Rəssam Gu Shengyue üstilik bilən sizəqan Zhongguoqə rəsimplərdə, uning ustiliqi tez sizmida kərüldü. Yekinda rəssam Gu Shengyue Xinjiangə kelip Turpan, Piqan, Kuqar ətraplirioqə berip turmuxka qongkur qəküp, kəpligən tez sizma rəsimpləni sizip qikti. bu rəsimplər məzmuni mol, obrazliri janlik, maharət jəhəttə kamalətkə yətkən, ixinimizki, ular kitaphanlarning kiz qin səyüxigə wə karxi elixioqə sazawər bolidu.

On tokkuzinqi əsirdiki Fransiyilik məxhur həykəltarax Rotin: "Sən'əttə haraktiroqə igə əsərlərlə güzəl hisaplinidu" digən idi. Rəssam Gu Shengyue uzundin buyan tez sizmida xəhslərləning türlük haraktirini ipadiləx jəhəttə harmay - talmay izləndi. Tez etüp ketidioqan pəytini qing tutup xəhslərləning kənglidiki alahidə rohiy hələtlərləni tez əks əttürüxkə tirixti. Bu nərsə rəssamdin turmuxta bələkqə etkür kəz wə səzgür küzitix iktidarioqə igə boluxni tələp kilidu. Rəssam əzidə hissi bilix bolmioqan, düyxiangning rohiy halitidiki alahidiliklərləni igəllimigən əhwalda asanlikqə kələm təwratməydu. U mundak dəydu: "Bundak kilmioqanda janliklikka erixkili bolmaydu." Bizgə məlum, kələm təwritixtin burun, aldi bilən kəngüldə san bolux, kəlbni pixxik bilixni ixka axurux kerək, xuningdin keyin kələm təwritilsə bir pəstila ix pütidu. Xunga rəssamning turmux tez sizmilirida obrazlar türlük tımən kiyapətlərdə bolup, hasliqi roxən. Tez sizmilar toplimidiki Tajik qarwiqi mana muxundak əsərlərdin biri. Oynap turoqan nurluk közlər, karamtul ət, yüzidiki katmu - kat qongkur koruklarning sürətlinixi wə nəzər saləqandiki nukta, karap turoqan kiyapətning bir tərəp kilinixi kar - boranlik Pamir igizligidə uzundin buyan yaxap kəlgən qarwiqining kəysər, səzgür haraktirini ipadiləp beridu. Dikkət kilixkə ərzydioqini xuki, rəssam həmixəmlə kelixkən, qiraylik xəhslərləni ipa-

dilimaydu, kəpinqə qiray - xəkli addila digüdək, əmma iqki dunyasi sap, hissiyatlik, alijanap xəhslərləning məniwi güzəlligini ipadilərkə kizikidu. Tez sizmidiki kizqak Aygölning qirayi adəttikiqə qiraylardin bolup, səl yumuloqan oymaktək eoiz, uyatqan karaxlar uni balilarqə səbi omaklikka igə kiloqan. Əmma rəssam saddə, addi kiyim, bolupmu omak yüzgə yeriklarni koyux bilən boran - qapkunni səl - pəl baxtin kəqürgənlikni namayən kilip, balining sap, ak kəngül, əmgəkqan wə mulayim mijəzini yaratkan. Kөрүнүxi qiraylik, puzur kiyin'gən balilar kixilərgə yakidu, wahalənki Aygöl bizdə ulardin bəkrək amraklik kozojixi mümkün. Əmiliyətə bolsa, bizning turmuximizda obraz, haslik mol wə hilmu - hil bolidu. Turmux dengizida kixilərləning haliti hoxal həm kayoquluk bolidu, mijəzi hux huylirimu, qəmkən yürüdiqanlirimu bolidu. Rəssam Gu Shengyue bu jəhətlərdə izlən'gən. Məsilən, kollirini yanquqioqə selip turoqan kizdin bir hil sərün kiyapət, yənə bir tez sizmidiki Kuqarlik bowaydin bir hil qüxinip bolmaydiqan kiyapət qikip turidu. Buningə ohxaydiqan tez sizma əsərlər toplamda heli jik. Xundak diyixkə boliduki, xəhslərləning haraktirini əynən, qongkur əks əttürüx, "kiyapitimu, rohiy halitimu bolux"ka tirixix rəssamning əng kəzgə kөрünərlik alahidiligi.

Rəssamning tez sizmidiki yənə bir alahidiligi, obrazlarning janlikliqini koqlixix. Rəssam "rəsim tirik bolstun, elük bolmisun" digənni təxəbbus kilidu. U bazarlar, koqilar, bekətlər wə məydan katarlik jaylarda riyallikni biwastə sizixka amrak. U turmux modelining əsli kiyapitini saklaxka amalning bariqə tirixkan. Bəzilərləni maxinioqə yekin turoquzidu, bəzilərləni yüklərgə yələndüridu yaki yərdə olturoquzidu, yənə həmixə düyxiangni gapkə selip təbii halətni saklatıridu. Tez sizmidiki Kuqarlik bowayning külümsirixi, Piqanlik kizning səzliməkkə bolup turoqan kəzliri, xoh, hux qahqah qokanlar wahakazalar janlik, juxkyn siziloqan bolup, ularni kərgəndə biz xulərləning əzini kərgəndəklə bolimiz, bu rəsimgə kixini "həkiki turmux hidiqə toloqan"* digən hiska kəltüridu.

Rəssam bədii ipadiləx xəkligimu intayin əhmiyət bərgən wə düyxiangni küzitix bilən bir wakitta, kandaq omumlaxturux wə kələm təwritix üstidimu oylinidu. Kollirini yanquqioqə selip turoqan kizni sizqan qaoqda uning kəysər, əzigə ixinidiqan məjəzini gəwdiləndürüx üqün kəlimini ustihanlik wə küqlük

* 1890 - yıl 12 - ayning 13 - küni Jun. Diska əwətilgən hət. «Marks - En'gels əsərliri» 37 - tom, 514 - bət.

kilip erkin, sozup -sozup ixlətkən. Xundakla kizning yaqliqi bilən kiyimini intayin addi usul bilən bir tərəp kilip, sürlük közkarixini gəwdiləndürgən. Kuqarlik bowayning obrazida bolsa, rəssam tom kələm bilən sakili, tumioqi, juwisining yunglirini koxup birakla sizip, kül rəng rüs berip, igiz kang xarni wə qongkur əmma nurluk közləni gəwdiləndürgən. Kələm əgri-bügrü, janlik, üzöldürməy ixlitilgənligi üqün, süpət wə hərəkət əynən ipadiləngən, xundakla bir hil həywətlik kərünux rengi berilip, xəslərləning alahidiligigə mas kelidiqan ritimqə erixilgən. Rəssamning mahariti yüksək dərjide kamalətkə yatkənliktin, Zhongguoqə rəsim kəlimi bilən qərpqə rəsmlər kurulmisi-ning jəwhiri birləxtürülgən, milli hususiyətkə bay həm has uslupkimu igə. Xuning üqün biz bu sizma rəsmlər toplimini kərgən waqtimizda həm turmux jəhəttiki kozqitixka igə bolimiz, həm güzəlliktin hozurlinimiz.

Rəssam Gu Shengyue xəkil arkilik rohiy halətni surətləx wə pixxik tez sizma maharitigə usta bolqanliktin mol, rəngmu -rəng, janlik wə təsirlik, kiyapitimu, rohiy halitimu bolqan bədii obrazlarni yaratkan. Bu nərsə bizning rohiy dunyayimizni beyitidu. Kəlgüsidiki əmiliy izlinixlər jəryanida rəssamning təhimu mol miwiləni kolqə kəltürdiqanliqidin ümit kütüxkə bolidu.

1980年
10月
10日
10日

10日

